

Rintasyövän seulonnan asiantuntijaryhmän esitys seulonnan kohdeikäryhmän laajentamisesta

6.3.2025

Nykytila

Terveydenhuoltolain 14 § mukaisesti hyvinvointialueen on järjestettävä alueellaan pysyvästi asuville valtakunnallisen seulontaohjelman mukaiset seulonnat (1). Seulonta-asetuksessa (2) ja sen muutoksissa (3, 4) on säädetty tarkemmin, että rintasyövän seulonta on järjestettävä 50–69-vuotiaille naisille 20–26 kuukauden välein.

Lisäksi seulonta-asetuksessa (5) on määrätty, että rintasyövän seulonta järjestetään myös henkilöille, joiden sukupuoli on sukupuolen vahvistamista koskevan lainsäädännön nojalla vahvistettu mieheksi tai naiseksi sekä henkilöille, jotka pitkäaikaisesti käyttävät tai ovat käyttäneet rintasyöpäriskiä lisäävää hormonivalmistetta.

Euroopan unionin neuvoston uusi syöpäseulontasuositus

Euroopan unionin neuvosto päivitti syöpäseulontasuosituksensa (6) joulukuussa 2022. Sen mukaan rintasyövän seulonnan kohderyhmää suositellaan laajennettavan 50–69-vuotiaista 45–74-vuotiaisiin naisiin. 45–49-vuotiaille suositetaan seulontaa kahden tai kolmen vuoden välein ja 70–74-vuotiaille kolmen vuoden välein (7).

Suomen Syöpärekisterin laskelmat

Suomen Syöpärekisterissä käynnistyi suositusmuutoksen myötä oma rintasyöpäseulonnan ikäryhmälaajennuksen kustannusvaikuttavuutta koskeva tutkimus. Mallinnuslaskelmia on tehty erilaisilla laajennusstrategioilla.

Tutkimustulosten perusteella ikäryhmälaajentaminen etenkin nuorempiin tai sekä nuorempiin että vanhempiin ikäluokkiin on kustannusvaikuttavaa, verrattuna nykyiseen seulontastrategiaan. Inkrementaalinen kustannusvaikuttavuussuhde strategialle, jossa 46–68-vuotiaat seulotaan kahden vuoden välein ja 71–74-vuotiaat kolmen vuoden välein, arvioitiin olevan 21 000€ per laatupainotettu lisäelinvuosi terveydenhuollon näkökulmasta ja 26 000€ per laatupainotettu elinvuosi rajoitetun yhteiskunnan näkökulmasta.

Tällä hetkellä vuosittaiset seulontaan liittyvät kokonaiskustannukset ovat n. 15 miljoonaa euroa. Kohdeikäryhmän laajentamisen myötä vuosittaiset seulontakustannukset nousisivat n. 1,5 miljoonalla eurolla joka toinen vuosi. Kun seulonta ulottuisi koko laajennettuun kohdeikäryhmään, seulontakohtaiset kustannukset olisivat noin 40 prosenttia korkeampia kuin nykyisen ohjelman seulontakustannukset (Kuva 1).

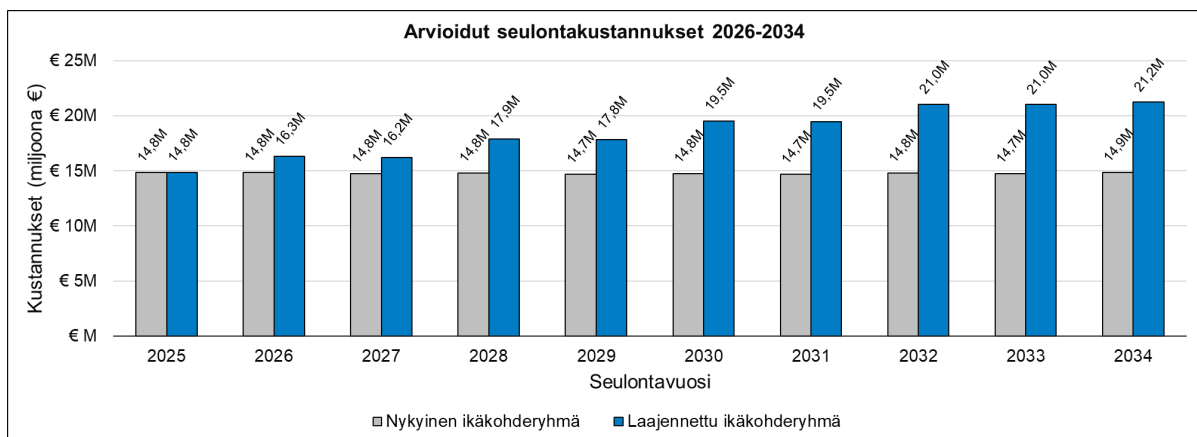
Kohdeikäryhmän laajennuksen vaikutusta seulottavien määrään ja siten radiologien työtaakkaan on laskettu tilastokeskuksen ikäluokkakohtaisen väestöennusteen perusteella. Radiologien työpäivien laskelmissa on tässä oletettu, että yhden mammografiakuvan katsomiseen menee noin 2 minuuttia, joten 10 000 seulottua kohti tarvitaan noin 42 kokonaista työpäivää ilman taukoja. Kohdeikäryhmän laajentamisen ensimmäinen vuosi vaatii noin 150 lisää työpäivää nykyiseen tilanteeseen verrattuna. Kun seulonta ulottuu koko laajennettuun kohderyhmään, lisätyöpäiviä olisi noin 600 (Kuva 2).

Vastaavasti kuvausten lisääntyessä röntgenhoitajien työpanosta tarvitaan noin 40 % enemmän kuin tällä hetkellä.

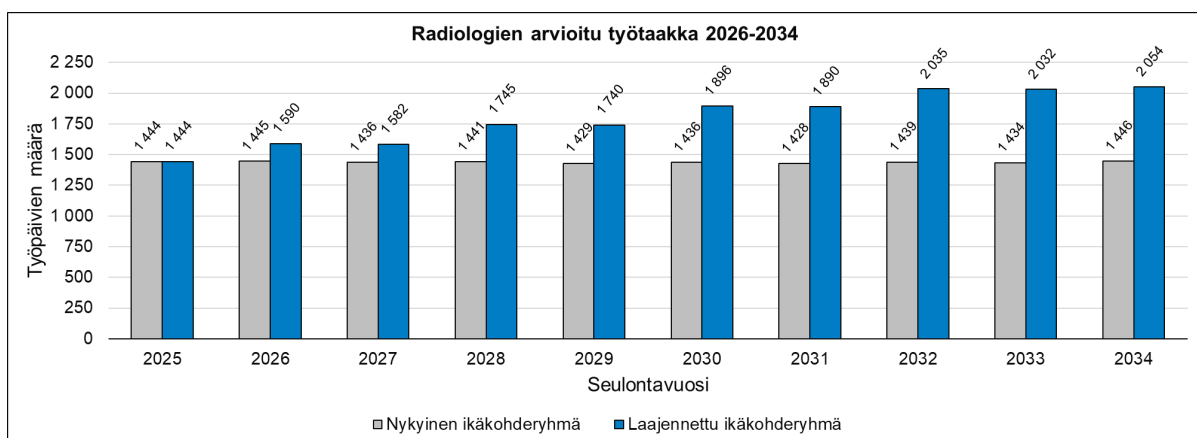
Rintasyöpäseulonnan asiantuntijaryhmän suositus

Rintasyöpäseulonnan asiantuntijaryhmä on kokoontunut 29.10.2024 ja 13.12.2024 käsittelemään ikäryhmälaajennusasiaa. Asiantuntijaryhmä on perehtynyt kustannusvaikuttavuuslaskelmiin, kokonaiskustannuksiin sekä työmäärän lisääntymistä koskeviin arvioihin ja suosittaa yksimielisesti kohdeikäryhmän laajentamista 46–48-vuotiaisiin kahden vuoden välein sekä 70–74-vuotiaille kolmen vuoden välein alkaen vuodesta 2026. Ikäryhmälaajennus suositetaan toteutettavan asteittain: uudet seulontaan kutsuttavat ikäluokat olisivat ensin 46- ja 48-vuotiaat sekä myöhemmässä vaiheessa 71- ja 74-vuotiaat (Kuva 3).

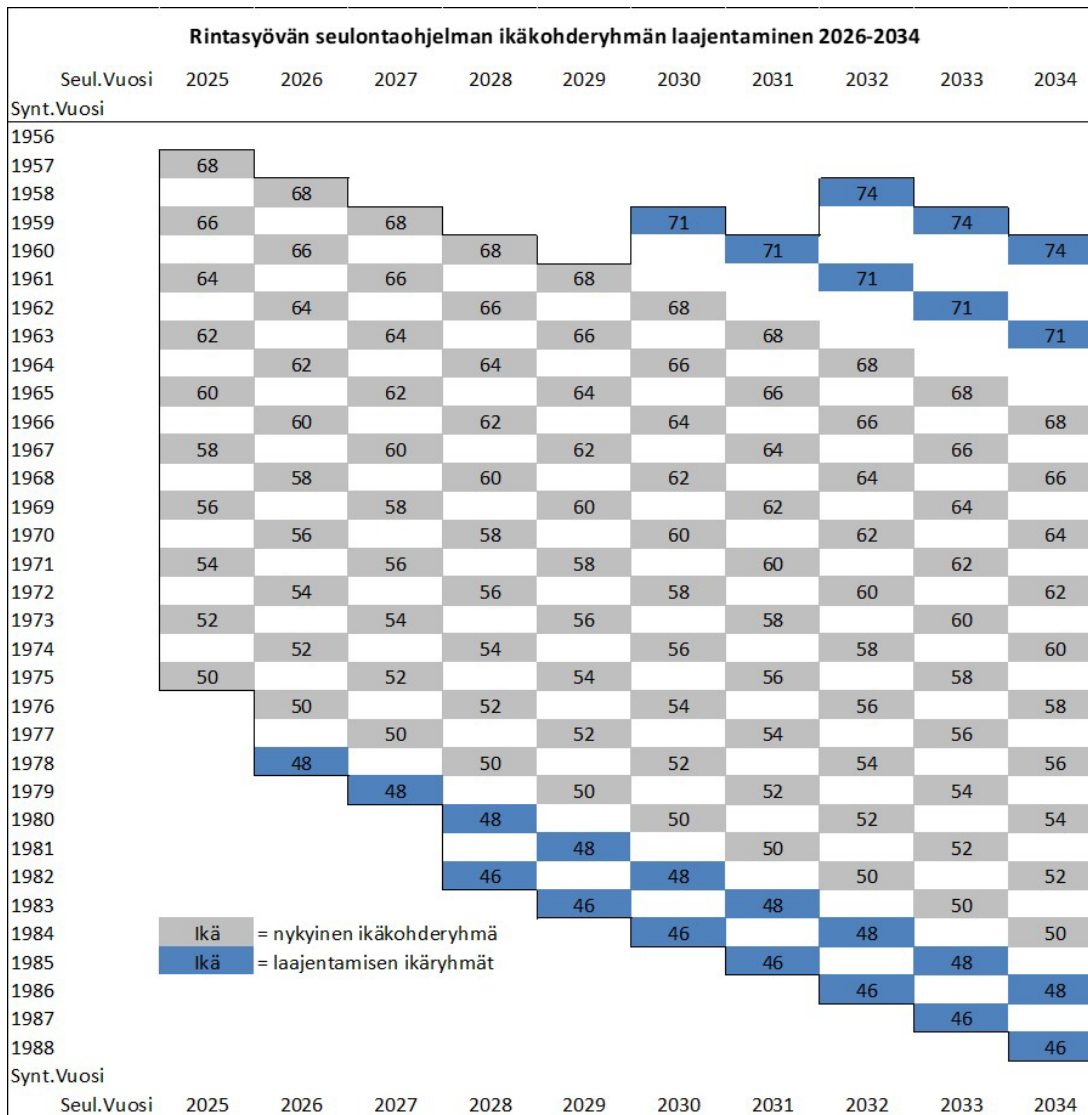
Tämä strategia todetaan kustannusvaikuttavaksi ja toteuttamiskelpoiseksi, ja se noudattaa Euroopan unionin neuvoston suositusta.

Kuva 1. Arvioidut seulontakustannukset 2026-2034.

Kuva 2. Radiologien arvioitu työtaakka 2026-2034.

Kuva 3. Rintasyövän seulontaohjelman kohdeikäryhmän laajentaminen 2026-2034.

1. Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326>
2. Valtioneuvoston asetus seulonnoista 6.4.2011/ 339: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110339>
3. Valtioneuvoston asetus seulonnoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta 908/2018: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180908>
4. Valtioneuvoston asetus seulonnoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta 1243/2022: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221243>
5. Valtioneuvoston asetus seulonnoista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 ja 5 §:n muuttamisesta 622/2023: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230622>
6. Council Recommendation on strengthening prevention through early detection: A new EU approach on cancer screening replacing Council Recommendation 2003/878/EC: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14770-2022-INIT/en/pdf>
7. European Commission: European guidelines on breast cancer screening and diagnosis: <https://cancer-screening-and-care.jrc.ec.europa.eu/en/ecibc/european-breast-cancer-guidelines>